

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

Résen legyünk!

A vakációzó képviselők figyelmébe.

A nagy szélesend mindig a kitörő vihar biztos előjele. A napi politikában is a parlamenti szünet miatt nagy szélesend állott be. Ez ugyan mesterséges és már megszokott szélesend, mindazáltal teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy ez egyszer a magyar nemzetnek kiszámíthatlan károkat okozó s pusztító vihart hord vészterhes méhében.

Mindenki öszre várja az általános választói jogról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Ez az a vészterhes vihar, melyet a nagy nyári szünidő félelmetes szélesendje előz meg.

A magyar nemzet életében jelentős fordulatot jelent az általános választói jog s ezért annak tárgyalása nem lehet sima lefolyású. A „magyar nemzeti államegyenlőség“ egyedül jogos érdekén kívül béleszól majd ebbe a tárgyalásba minden elképzelhető érdek és érdekesoport. Mindenik azonosítani fogja a saját önös érdekeit az egész nemzet érdekével s így mindenki a lehető leghatározottabban és a saját módja szerint esetleg erőszak alkalmazása mellett is hangosan fogja követelni azok megvédését és kielégítését.

Ebben az általános chaosban a magyar törvényhozásnak minden áron meg kell őriznie nyugodtságát, hogy biztos kézzel félrelökhesse a hivatlan tolakodókat s hogy a magyar nemzet közjavára és a magyar nemzeti államegyenlőség föltétlen megerősítésére hozhassa meg az új törvényt. Hogy pedig ezt elérhesse, már most a nagy nyári szünidő folyamán kell elkészülnie a nagy, a döntő küzdelemre. Már most kell meg ismernie azokat az előfeltételeket és szempontokat, melyek az általános választói jog törvényjavaslatának tárgyalása alkalmával kell, hogy irányadók legyenek.

A magyar törvényhozás nehéz felelősségének tudatában már két év

óta készülődik s alkalomadtán lelkiismeretes pontossággal vitatja meg e korszakalkotó törvényjavaslat jövődő esélyeit. Már ugyszólván minden elképzelhető oldalról hallottunk róla hol jó, hol rossz kritikát. Egyet azonban mintha kifejeztettünk volna s ez oldalról mintha maga a jószerecsse is tulong-tul kedvezett volna a világszerte diadalmas fajnak, a zsidóságnak.

A többi között szó volt a többes választói jogról is, melynek különböző esélyeivel napokon át foglalkoztak az összes magyar lapok. Egyről azonban megfeledeztek s épen ez az, a mire ez alkalommal vakációzó képviselőknek s az egész keresztény sajtónak figyelmét felhivni szeretnők.

Ha az általános választói jogot a többes szavazat alapján hoznók be, vajjon nyerne-e vele a magyar nemzet s a magyar államegyenlőség? A zsidóság igen, a magyar nemzet soha.

Egy oly államban, minő Belgium, a hol egy nemzetiség, egy nyelv s a kereszténység az uralkodó, az államegyenlőség csak megerősödhetett, mert a többes szavazat révén olyan elemeknek adott a törvényhozásban nagyobb befolyást és több jogot, melyek hazájuknak csak javára tudnak válni (a vagyonos osztálynak s az intelligenciának). Magyarországon azonban már másként áll a dolog.

Ha nálunk a polgárjogon kívül a vagyon s az intelligencia is mérvadó lesz az általános választói jognál, más szóval ha ilyen alapokon a többes szavazatot valósítanók meg, evvel a magyarországi zsidóság oly befolyásra tehetne szert, melylyel rövid idő alatt a hatalom teljes birtokába jutna.

No, de számítsunk csak egy kissé. Ha a mostani választói jog alapján jó 25 képviselőt képeseék a törvényhozásba beválasztatni, ugyan mennyit hoznak majd be oda akkor, amidőn választóiknak száma megnégyszereződik? Mert bizony ily eljárás mellett választóik száma csakugyan négyszeres emelkedést fog felmutatni. Az ál-

talános jog megduplázása, a dupla szavazat (értelmiség címén) meg háromszorozza, a háromszoros szavazat meg (vagyon alapon) meg négyszerrezi azt.

Ellenvethetné itt valaki, hogy a zsidóság ily nagyarányu érvényesülésével a magyar állameszme csak nyerne, tehát helyesen járna el a magyar kormány, ha ily alapokra fektetné az általános választói jogot.

A ki ismeri a zsidóság pszichológiáját, az könnyen cáfolja meg ezt a szemfényvesztő ellenvetést. Mert tisztelet a kivételnek, de sajnos, nem áll az, hogy a zsidóság a magyar nemzet egységét csak megerősítené. Mert a mely nép századok multán sem képes sajátos faji jellegéből kivetközni, nemzetközi érzelmeiből s népnyzó politikájáról lemondani, az más népek körében sohasem fogja a faji összetartást s a nemzeti egységet szolgálai, hanem mindig csak bontó elemként fog szerepelni.

Az ilyen nép nem dicsőséget és hirnevet fog szerezni hazájának, hanem ellenkezőleg annak örökös szégyene lesz. (Kardossék, Neumanék, Lóránték stb.)

Igy voltunk mi eddig a zsidósággal s így leszünk vele ezentul is. Vigyázzunk tehát nagyon és álljunk résen, hogy ez a bontó és romboló elem valami nagy arányban ne jusson hozzá a polgári jogokhoz.

A nagy szünidő még elég hosszú idő arra, hogy e fölött elmélkedjünk, a kérdés fontossága meg nagyon is megérdemli, hogy vele behatóan foglalkozzunk!

A ferenciek tornya.

A rendesnél is sokkal több néző verődött össze folyó hó 7-én, midőn a reggeli órákban, a nagy széllal dacolva lefűrészeltél a szent Ferencendi zárda tornyának keresztjét, s méltóságos lassúsággal eresztették le büszke helyéről, amelyről 1844. évi szeptember hó 29. napja óta szemlélté Szabadkának derült vagy boros, örömteljes vagy gyász napjait egyaránt.

Sirolin

Emeli az élvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban - Ára Dregenkint 4.- korona.

Figyelmeztetjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy a világhírű eredeti

SINGER varrógépek

csakis a cégünkkel ellátott saját gyári raktárainkban kaphatók minden nagyobb városban.

o Határozott gyári árak részleltetésre. o

Singer Co.

varrógép-részvénytársaság
Szabadka, 470-5-1

Hus-piac, Deák-utca és Teréz-tér sarkán.

Tisztességes képviselők és pénzbeszedők vidékre felvételnek.

A városi tűzoltó laktanyával szemben 446-30-16

SAROK TELEK

szabad kézből

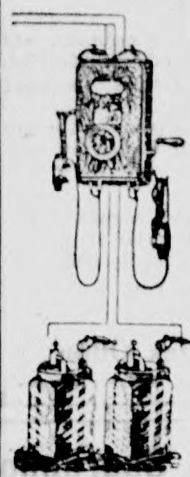
ELADÓ.

Bővebb értesítést IV. kör, Juranics-utca 233. szám alatt.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz lapunk kiadóhivatala.

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o

V. kör, Kőteles-utca 249-ik számú saját házában.

402-106-16

Vizvezeték- és fürdőberendezések a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári áron.

ELADÓ

100 mm. elsőrendű széna

és

100 htl. fehér rizlingi bor.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

472-6-1

Jó házikoszt

teljes ellátással kapható I-ső kör, Anyos-utca 97. számú házban lakó

kifőzőnél.

Ugyanonnán házhoz is kihordható a koszt.

471-3-3

„Gépész“

című műszaki lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetítésével, melynek előfizetési ára egész évre 4 korona, félre 2 korona 10 fillér. A gépész és kazánfűtő vizsgára előkészítő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfűtő és összes gépészeti vizsgákra előkészítő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági kate villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.

Gépész kiadóhivatalában:

Szeghalom.

A főtisztelendő Papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron)	ivenként	08	18	Informatio de Parochis	10 péld.	40
2	Bérmáltak anyakönyve	08	08	19	Kivonat a kereszteltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	50
3	Egybekeltek anyakönyve	08	08	20	Születési bizonyítvány polgári házasságkötéshez	50 drb	1
4	Meghaltak anyakönyve	08	08	21	Bérmacédula	50 drb	20
5	Misealapítványok naplója	05	05	22	Kivonat az egybekeltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	50
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról	06	06	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv	06	06	24	Családi értesítő	50 drb	50
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv	06	06	25	Eljegyzési értesítés	50 drb	1
7	Kegyes alapítványok naplója	05	05	25b	Insinuatio sponsalium	50 drb	1
8	Kegyes alapítványok pénztári számadása beliv	06	06	26	Dimissio	50 drb	1
8a	Kegyes alapítványok pénztári számadása küliv	06	06	27	Alapító levél	25 drb	1
9	Templompénztári napló	05	05	28	Nyugtakönyvecske az egyh. pénzt. adószáma számára	25 drb	1
10	Templompénztári számadás beliv	06	06	29	Tabell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon.	10 péld.	40
10a	Templompénztári számadás küliv	06	06	30	Latin misejegyzék	10 iv	40
11	Relatio de statu Parochiae	10 péld.	40	31	Párber napló	10 iv	40
12	Consignatio conjugum in divortio viventium	40	40	32	Kötelezővény	50 drb	1
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt	40	40	33	Gyónó ódula	500 drb	2
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum	40	40	34	Esketési bizonyítvány anyakönyvi bejegyzéshez	50 drb	1
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil.	20	20	35a	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg)	50 drb	1
16	Értesítvény népoktatási intézetekről	40	40	35b	Eljegyzési szerződés (német szöveg)	50 drb	1
17	Informatio de Capellanis	30	30	36	Jegyesek anyakönyve (merített papír)	ivenként	08
				37	Hirdetési bizonyítvány	50 drb	1
				38	Rapulare	10 iv	60

Ki nyomtatvány-szükségeit nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek saját útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Szabadka, 1908 július 1.

A Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat m. sz. IGAZGATÓSÁGA.

Izzadás ellen

Láb-, kéz-, hónalj-

Artalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, büzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely I kor. Egy kis tégely 60 fillér.

Reform-kenőcs.

Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszerárában Szabadkán.

416-37

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradjában.

De a leeresztett kereszt magával hozta a kincsét, a gömbjébe rejtett szelencét, mely rég mult időkről regél.

A 15 centiméter kosszu, 2 és fél centiméter magas, pléből készült, jól csukható, már egy kicsit rozsdás szelence az 1844 és 1845-ik évből való városi tisztikar, zárda tagjai, különféle testületek, mesterek s magánosok névsorát, illetőleg kézírását tartalmazza.

Azt hiszem, érdemes lesz egyet-mást kivonatképen közölni a szelence irataiból, annál is inkább, mert sokan a tisztelt olvasók közül a tisztikar vagy mesterek tagjaiban saját atyjukra, öregatyjukra ismernek.

Az 1844-ik évben, midőn a most átalakítandó torony sisakja épült, a szent Ferenc-rendi zárdának husz szerzetes tagja volt, 17 áldozópap s három laikus testvér.

A városi képviselők kézzel irt érdekes lajstroma így kezdődik: „1844-ik évi Szent-Mihály hó 29-én Szabadka szabad királyi Városban létező s Sz: Ferenci Szerzetbeli sz: Egyház új toronnyal felékesítvén, ugyan arra a sz: keresztnek mai nap történt ünnepélyes feltételével folyó 1844-ik évi Junius 17-én s következő napokon tartott tisztújítás szerint ez időbeli városi Tisztviselőknél következő sora szerint kitett nevei a' jövendőség szíves emlékezetül ezennel átadatik.”

Ez után következnek a tisztviselők, kik közül kiemelhetők: Fő Biró: Antunovits József. Polgármester: Szárits József. Tanácsnokok: Czorda József, Macskovits József, Jozsits Boldizsár, Villov György, Bacsits Mihály, Kuluncsits István (egyben Főkapitány), Pertics Gergely, Kádár József, Demeracz Alajos, Miloszavlyevits István, Gyelmis Miklós. Főjegyző: Zombortsevit Ferencz. Főügyész: Lénárd Máté. Főszámvevő: Batsits Illés. Arvák Attyja: Vojnits Gergely. Főmérnök: Tóth Sándor. Főorvos: Kováts Antal. A lajstromot Irabalik János h. írta mással.

Ezenkívül — mint említettem — még a mesterek kézírásai is vannak:

Acsok: Vasta Ignácz Ats Mester, Nagy István Ats Palér, Magyaródy János, József Szaulits és Fehér Pál Ats Legények.

Aranyozó: 1844. Ezt Aranyoztam Illés Péter.

Kovács: Az Torony hóiz Szükségés vasakat, Lang József, Kováts Mészter, által elkiszitett az 1844. esztendőben, die September hónapnak 29. Napjánj tövödött föl az Kőrészt m. p.

A magánosok cédulái közül érdekes ez: „1844. 28. dik September volt Házman György Polgár és Szüits Mester Szabadka Városába, az Születet leánya, Laura Házman.”

De ez meg épen klaszikus: József Volli Várossi Hangássa Külömben pedig nagy Vadász és Madarász.

Az 1885. év még bőségesebb anyagot nyújt. Ugylátszik őseik példáján buzdulva ők is egy kis, de kedves emléket akartak hagyni az utókorak. Alkalmat erre a kereszt aranyozása nyújtotta.

A szerzetház tagjainak a száma 23 volt: 11 áldozópap, 8 filozófiát hallgató papnövendék, és 4 laikus testvér.

A városi tisztikar ez alkalomkor is beküldte nyomtatott lajstromát, a főjegyzőnek saját kezével irt eme leiratával:

„Az ide csatolt névjegyzék 1885. évi évi augusztus hó 17-én a kereszt és a gömb újra aranyozása alkalmával lett betéve, Kuluncsics József, főjegyző.

A „Pučka Casina“ is beküldte 30 tagból álló névsorát.

De legmeghatóbb az „olvasókör“ tagjaink saját kezüleg irt névjegyzéke. Sok volt köztük az agg ur, aláírásukon meg is látszik a kezük reszketése:

„Szabadkai olvasó körnek tagjai, kik a kereszt feltevésnél jelen voltak 1885. augusztus 17-én: Hoffmann Mátyás idősebb 86 éves földműves. Riger Antal idősb 67 éves. Mucsy Tóbiás 45 éves. Tikvitzky József szüirszabó 72 éves. Sárcevic Ambrus 65 éves. Kunszabó Mihály 79 éves. Cviin Antal Toncsi 52 éves. Balázspiri János 58 éves. Kósz József. Linzer András 46 éves. Cviin Antal

Jánosfi 46 éves. Balázspiri Dániel 28 éves. Stoeck Károly a „Bácskai Ellenőr“ szerkesztője 42 éves. Eckert Ferenc kézműves 51 éves. Birkás Dániel.

Van még három darab névjegy: Kuluncsics Pál főgymn. hittanár. Muzika Sándor mázoló vállalkozó, aki névjegyére a következőket írta: „a kereszt feltevőnek a részére táccával járt a Nagydémü közönség köszt és egy megérdemelt Borralalót szettem a részére össze. 17/8 1885. — és az aranyozó: „Szántai Lajos és neje Bogdanovics Anna ragasztotta aranyat a gombra.”

Im a lebecsajtott kereszt érdekességei! S ha újból fölzáll, vajjon vis-e új névsorokat az utókor számára? Minden bizonyonnyal szép volna. S ha 100 vagy még több év múlva újból kézbe kerül e szelence tartalma, lehetetlen, hogy utódaink kegyelet nélkül futnák át neveinket.

Az új kereszt (azaz kereszték mert két torony készült) föltevésének ideje még nincs meghatározva, de ha meglesz, ki lesz hirdetve e lapban is.

A szelencében még ujságok is vannak: „Szabadság“ 1885. aug. 2. és 15. száma, s a „Bácskai Ellenőr“ (előbb Szabadkai „Ellenőr“) 1885. aug. 16. száma.

Az előbbeni aug. 15. számában egy pár szóval megemlékezik a kereszt 1885. aug. 11. napján történt leemeléséről s a szelence 1844. évi tartalmáról. A „B. Ellenőr“ meg egy kitünő pszichológiai tanulmánnyal szolgál, amelyből tán egy problémát fejthetnének meg azok, akik institutomokat s megfigyelő orvosi iskolákat akarnak létesíteni a női pszichológiai tanulmányozására: — „Egy figyelmes szemlélő, a többek közt megfigyelte az asszonyok együttes beszélgetéseit, s a következőkben bocsátja az eredményt a világ elé: — Egy asszony: lárma; négy asszony: nemzetközi concert összhang nélkül; — öt asszony: égi háboru, mennydörgés és villámlás; — hat asszony: felzúdult népek és háborgó tengerek moraja; — hét asszony: Uram bocsásd meg a mi büneinket, ne vigy kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól most és mindörökké. Amen.”

A választási reform. A fuzióra való kilátások az őszre nem valami biztatók. Mar most is hallani disszonáns hangokat, az elmenteket azonban még inkább élesíteni fogja a választói reform, mely egészen váratlan alakulásokat hozhat létre. Ugyanis a plurális rendszer, melyen Andrassy reformja felépül, nem igen tetszik, ujabban pedig a függetlenségi pártnak egyrésze is állást foglal a pluralitás ellen. Minthogy pedig a nemzetiségiek, balpártiak és demokraták reformját a leghevesebben támadni készülnek, könnyen megeshetik, hogy a javaslatnak nem is lesz meg a többsége, ami annál valószínűbb, minthogy e plurális rendszer a függetlenségi párt kimondott liberális elemeinek sincsen inyére. Andrassy javaslata tehát csak az alkotmánypárt és függetlenségi párt ugynevezett agrár konzervatív csoportjának feltétlen támogatására számíthatna. Ezek ugyan még a Ház többségét képezik, de egy körülbelül 150—180 tagu ellenzékkel szemben. Andrassy az ő javaslatát nem igen tudná keresztülvinni.

Csendélet Palánkán.

— Luteránus okvetetlenkedés. —

— Saját tudósítónktól. —

Két év előtt történt. Az országgyűlési képviselőválasztás után. Néhány bevándorolt alaknak szállka sőt gerenda volt a szemében a palánkai papságnak politikai magatartása. Meg is ragadtak ez existenciák minden alkalmat arra, hogy e papságon rugjanak. Szennylerakadójukban, a „Palánka“ című lapjukban a legkedvesebb téma a papság lepszkolása, lekicsinylése volt s ma is az. Annira mentek, hogy az egyik káplánt kizárták a kaszinóból — minden ok nélkül, a mint ezt a vizsgálat kiderítette s a miniszteri határozat nyilvánította. E lázító kizárásnak az lőn a vége, hogy a főcsahos, valami Jöckl nevű luteránus egyén a kaszinó éléről eltávozott. De nem távozott el Palánkáról.

S így történhetett meg az, ami mostanában vele megtörtént. Mindmostanig ugyan is ő volt az itteni önkéntes tűzoltóságnak helyettes kommandánsa. Azt hitte a szerencsétlen, hogy az egész tűzoltóság az ő és furcsa gondolkodású társainak kívánsága szerint minden bátor meggyőződést félrelökve — fog táncolni. Kivánta, hogy a tűzoltóság ez évben se vonuljon ki az urnapi körmenethez, s ez mint egy-két éven át tényleg elmaradt. Csakhogy katolikus, bátor tűzoltóink megunták a luteránus jármot és összetörték ez alkalommal azt a gyászos rabláncot, melyet istentelen demokrata szellemű diktátorok raktak rájuk. A körmenethez kivonultak. S hogy teljes legyen a munkájuk, kisöpörték körükből a mézes száju basát. Jöckl, az urnapi körmenet ellen hadakozó hős luteránus férfit elcsapták.

Igy van ez rendjén. Aki Palánkán, a katolikus Palánkán a katolikusok legszebb ünnepét, az urnapját így merészeli rontani, annak ne legyen szava katolikus polgárok felett. Legyünk öntudatos katolikusok. Felébredtünk. Orkődjünk, hogy többé el ne aludjunk.

A kivándorlás.

Közöljük a hozzánk érkezett levelet. Egyszerű közvetlenséggel mondja el véleményét a kivándorlás egyik okáról. Es sok igaza van neki, mert amennyire jellemzik a gépek a technika haladását, annyira fejlesztik az emberi önzést is. Mert nem igaz az, hogy a gépek szükséget pótolnak. Ez csak akkor áll meg, ha a gépek és az emberi erők között összhang áll fenn, s a gépek nem fölöslegessé, hanem szükségessé teszik az emberi erő közreműködését is. Mindkét esetre van példa. A levél a következő:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Megvallom, merész munkába avatkozom, midőn egy, az egész magyar nemzetet szomoruan érdeklő esemény fölött mondom el szerény nézetemet.

Ertem a kivándorlást, amit annyi böles és hazáját, nemzetét hiven szerető férfi keseredett lélekkel tárgyal. Leverő is egy fajtát, nemzetét igazán szerető emberre, mikor azt látja, hogyan futnak a nemzet hű munkás fiai ebből a tejjel mézzel folyó hazából idegen világba a kenyérért; mert nem kap itthon munkát, ami egyedüli eszköze a megélhetésre.

Es ezért meg is tesz mindent a mi jó kormányunk, akinek nemesak a kormánypálca van a kezében, de bölcsesség és hazaszeretet vezérli minden működését, a többi hűséges honatyákkal, hogy módját ejtse, miképen lehetne ezt a nemzetpusztító kivándorlást megakadályozni. Adja Isten, hogy siker koronázza törekvésüket.

Es most helyénvalónak látom elmondani, arról a szomorú tárgyról, szerény véleményemet és ha a szíves olvasó nem találja helyesnek és igaznak, tulajdonítsa hazám, nemzetem iránt érzett szeretetemet és aggodalmam nyilvánulásának. Több ok megtalálták már ennek a szomorú kivándorlásnak, én is találtam egyet, amely alighanem a legelső. Es ez nem más, mint a sok gép, melyek sok ezer munkáskézből kivesszik a munkát. Tények bizonyítják állításomat. Most már az uradalmakban ország-szerzte a mezei munkát gépekkel végzik, mivel a gépekhez kevés emberi erő kell. Például egy kapáló gép, amelyhez két ember elégséges 10—12 ember kezéből veszi ki a munkát, egyszersmind a kenyeret is.

Es mivel vannak gépek, melyeknek célja az emberi erő mellőzése, ezekre megy a munka nélkül maradt emberek száma. Es ebben a tekintetben a kisebb gazdák is rohamosan követik az uradalmakat. Osszeáll két-három kisebb gazda, és hozat gépet, és ismét kivan véve 15—20 ember kezéből a kenyér.

Minden munkára van már gép. Van mosógép is. Mondják, hogy 20 ember munkáját végzi 2—3 ember segítségével; tehát ez is 20 szegény asszony kezéből veszi ki a munkát, akik mosással keresik meg családjuknak a kenyeret.

A napokban bent jártam a városban. Messziről látok embereket csoportosulni egy ablak előtt; edaballagok magam is, hát az ablaknál belül egy ördögös masinát forgat egy ember, oldalt meg egy nő gyorsan raskogtatja bele a sok manzsettákat és a férfi gallérokat.

Föl van tehát találva a vasaló gép is. A keserű méreg futott el. Ez megint annyi szegény asszonynak, akik vasalással keresték meg családjuknak a kenyeret, veszi ki kezéből a munkát. És ez így megy tovább, a furfangos angol meg a markába nevet és nyakrafőre küldözgeti nyakunkra a bolondosabbnál-bolondosabb masinákat, aminek a fele is elég volna, és vágja zsebre a sok milliókat.

Nemsokára megérjük, hogy egy imádkozó géppel lepi meg a világot.

No, annak lesz ám még sok kuntsaftja. A kényelem imádók úgy szét kapkodják majd, mint a korán érő cseresznyét. Hogyisne! milyen pompás lenne csak beledobni az inakönyvet, olvasót, a szobaleány vagy az udvaros lekelepelné és aztán kész az isteni tisztelet és még csak a nyelvüket sem kellett mozdítani. Hanem csak kortes szónoklatra volna szükség, egy-egy kényelem imádó három nyelvet is működésbe hozna, hogy a tanulatlan népet sokszor a leghamisabb állításokkal fölbujtsa az igazságos ügy ellen.

De hogy rágalmazással ne vádoljon a szives olvasó, sietek kijelenteni, hogy nagy tisztelet a kivételeknek, vannak még, akik nemcsak gondolattal, hanem nyelvükkel is készek minden időben dicsérni s imádni a jó Istent. Aztán meg a közmondásként: akinek nem inge, ne vegye magára.

Szerkesztő urnak igaz tisztelője;

Bodócki Katalin.

HIREK.

— **Egyházmegyei hir.** Városv Gyula kalocsai érsek Nikl Jenő zentai hitoktatót hasonló minőségben Bajára, Vajda Ottó adminisztrátort pedig hasonló minőségben a zentai alsóvárosi plébániára helyezte át. Nikl Jenő hitoktatói állása pedig Pala Ferenc ideiglenes volt adminisztrátorral töltetett be. Schur Adám káplánt Szentfűlöpöl Bajmokra, Pásztor János káplánt Ujvidékről Okanizsára, Barys Viktor káplánt Okanizsáról Ujvidékre helyezte át hasonló minőségben.

— **Az esküdtbiróság köréből.** A szegedi kir. ítélő-tábla elnöke a szabadkai kir. törvényszéknél az 1908. év hátralevő részére az esküdtbiróság elnökévé dr. Szalánky József, — helyettesévé pedig dr. Józics Milorád kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

— **A pajeszos zsidótermék rőfögése.** Akaratlanul, de jellemzően ragasztott címkéjének kétfülszere pajeszt a legújabb zsidó sajtótermék. Lehetetlen félre ismerni. Ne csodáljuk hát, ha ez a sajtó termék gyűlöletet köpköd, — ez már a szokása, — minden ellen, a mi katolikus. Tegnap számunkban megint az elevenére találtunk, ismét meregeti hát a sörtéjét. Megirtuk, hogy Gulyás pénzügyi titkárt megteheti a polgármesterrel szabadkai adóhivatali főnöknek. Elismertük, hogy megdicséri Gulyást. És most ő ránkfogja, hü maradvá faja tulajdonságához, mintha mi azt irtuk volna, hogy a pajesze alatt gyalázta Gulyást. Pedig az ellenkezőjét irtuk. Ez a rosszakaratu ferdítés, különben a fajsajtó jellege, felment minden becsületes ember előtt attól, hogy e tekintetben is visszatérjünk cikkünkre. A gazemberekkel meg nem törődünk. Amde jellemzi e ferdítés, hogy mennyire igazat mondottunk, mikor a Gulyás ellen megjelent régi zsidó támadásokból levontuk a következőt. De mást akarunk megjegyezni. Mi cikkünket csupán csak azért irtuk meg teljes tárgyilagossággal, mert különösnek találtuk, hogy a polgármester valakinek odaigérje az adóügyi tanácsnokságot a törvényhatósági bizottság mellőzésével. Az is fájlag jellemző, hogy ezt a pajeszos nem találta különösnek. Neki a közérdek, az csak pajeszt takaró lepedő. Hogy mi nem irtuk

meg a hirt? Bizony nem, mert nem hittük el a polgármesterről azt, amit a pajeszos megirt. De hát mikor sugalmazás alakjában került nyilvánosságra, hinnünk kellett. Pedig dehogyan volt sugalmazás. Nem azért; mert a polgármester bizony nem igen lehet hálás hasonló indiskrecióért. És mert ez letagadhatatlan igazság, következik belőle, hogy Gulyás dicséretét hasonló tények megírásával azért bocsátották szélnek, hogy Gulyás ellen ellenszenvet keltsenek. Végül még valamit. Hogy a mi riporterünk rabszolgalelek, hogy katolikus létére katolikus szellemenben ír és gondolkodik ez mindig a büne volt; hogy talán irt a pap ellen is, a pajeszesek szerint ez csak most büne. Ez a mi riporterünk kijelenti, hogy ha igaztalan dolgot irt volna papok ellen, ezt őszinte lélekkel bánja, s minden rászórt zsidópizkolódást szívesen tűr el ezért. De kijelenti ez a riporterünk azt is, hogy soha egyházának tanai ellen nem irt, s hogy ezental tőrheterlenül küzd minden pajeszos, a keresztény társadalmat megmételvezni akaró irányzat ellen, különösen azon irányzat ellen, mely a szabadkai pajeszos lap „közlökődés“ című rőfögésében megjelent, s magán viseli a keresztény gyűlöletből támadó veszettség minden ismérveit. E veszettség ellen küzdenie kell minden becsületes kereszténynek, hiszen elrettentő, ha már Szabadkán is dühönghet megfékezés nélkül. Buzdítás ez arra, hogy felebresszük azt a keresztény öntudatot, mely a veszettség megfékezésére hivatott. S akkor a pajeszos cégérű firkanecek és kaftános jellegű kiadók engednek majd kereszténygyűlöletükből.

— **Önkéntes tűzoltóink jubileuma.** A szabadkai önkéntes tűzoltó-testület fennállásának 20 évfordulója alkalmából, f. évi július hó 19-én, d. u. 5 órakor a laktanya helyiségében diszközgyűlést tart, melyre a testület mőkődő, pártoló- és alapító-tagjait, tisztelettel meghívja a parancsnokság. 1. Elnöki megnyitó. 2. Visszapillantás az elmúlt 20 év történetére. 3. Szolgálati érmek kiosztása. 4. Unnapi napi parancs. (Előléptetések.)

— **Felügyelő-bizottsági tagok választása.** Mult néten megnyilt cipészeti szaktanfolyamon serényen folynak az előadások. A tanfolyam mester hallgatói szorgalmasan látogatják ezt a kihatásában fontos tanfolyamot, amelyen nemcsak szaktudásukat fejleszthetik; de elsajátítják azt a tudást is, hogy miként kell és lehet beteg és hibás lábakra lábbelit készíteni, anélkül, hogy a szenvedő emberiség még a rosszul szabott és helytelenül szerkesztett cipők okozta fájdalmaknak is ki legyen szolgáltatva. A szabadkai általános ipartestület előljárósága tegnapi tartott rendkívüli ülésén választotta meg erre a tanfolyamra a felügyelő-bizottságot, melynek Wilhelm János bizottsági elnökön kívül tagjai lettek: Knapc Jakab ipartestületi h. elnök, Németh Simon jegyző, Nagy Ferenc, Kókay Antal, Arnold Pál, Karlovics Ferenc, Molnár István és Mihajlovics Antal.

— **Olcsoőbb lett.** Talán szükség sem lesz hatósági mérszárszékre. Amint ugyanis ma a mérszárszékek előtt elmentünk, örömmel tapasztaltuk, hogy a mérszárosok fekete táblán, fehér betűvel, vagy megfordítva hirdették: Olcsoőbb lett a hus és pedig jóval olcsoőbb. Kilonként 20—32 fillérral. Bizony ezt megtehették volna előbb is, s megkímélhették volna a tanácsot a hatósági mérszárszék tervezetének megszerkesztésétől.

— **Football verseny.** Erdekes football mérkőzés lesz ma, vasárnap d. u. 5 órakor a városligetben. A szabadkai I. és II. kerületi csapat között. Az I. ső kerület csapata: Gabrics, Rudineki, Marcikits, Borbás, Vojnics, Katancsics, Mácskovics, Radnics, Tumbász, Delics, Filkovics. A II. kerület csapata: Aradszki, Pletl, Mátrai, Takács, Szabó B. Károly, Báics, Antunovics, Göncöl, Szigeti, Noszián, Kozla.

— **Vendégszereplés.** Zentáról írják: A Katolikus Legényegyesület mőkédvelő ifjusága folyó hó 19-én, azaz vasárnap Adán fog vendégszerepleni. A mőkédvelő ifjak Stöckl tanító vezetése mellett már próba-

előadásokat tart, hogy nagy készséggel szerepélhessen az adaiaknál. Az adai-moholi lap jól emlékezik meg a mőkédvelőkről! E jelből ítélve a darab sikere anyagilag leg-alább is kielégítő lesz. Az adai nép mindig érdeklődött a tanulmány és művészet iránt és ez az érdeklődés biztosítja a sikert.

— **Az új gombosi indóház.** A szegedi üzletvezetőségél ma lett megtartva az új gombosi indóház építésére az árlejtés a következő eredménnyel. Szilágyi és társa szegedi építőmester ajánlata az összmunkákra 185 548 k. 78 fil. Velisch Hugó Budapest, 205 191 k. 34 fil. Pápai Dezső Szeged 210 400 k. 00 fil. Koch Károly Budapest 225 978 k. 62 fil. Bejnhardt és Pfeifer Zombor 211 003 kor. 97 fil. Nagy Ferenc és Kladek Lukács Szabadka 201 889 kor. 77 fil. Frankl és társa Eszék 253 181 kor. 69 fil. Bobely Aladár Szeged 190 303 kor. 96 fil. Ligeti Béla 200 882 kor. 96 fil. Kladek István cserépfedő m. Szabadka 186 429 kor. 33 fil.

— **A cirill betű üldözése.** Ujvidékről jelentik nekünk: Polit Mihály lapja a Branik támadja az igazságügyi kormányt abból az esetből, hogy a temesvári királyi törvényszék felebbezés folytán egy szerb földműves szövetkezet cégjegyzéséből törölte a cirill betűs neveket. Politik ebben a cirill betű üldözését látják.

— **Államsegély a zentai főgimnáziumnak.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a zentai főgimnázium fentartásához az 1908. évre 2000 korona államsegélyt folyósított.

— **Tűzoltóság Zsablyán.** A zsablyaiak évtizedekkel ezelőtt megalakított, de azóta feloszlott tűzoltóságát, Streba Sándor községi aljegyző kezdeményezésére ismét felelevenítik. Ugyanis Streba vezetésével egy nagyobb küldöttség tisztelegte dr. Széchenyi Tamás, járási főszolgabírónál, hogy — mint a közügyekért és az emberbaráti intézményekért lelkesülő — az egyesület elnökségét fogadná el. Dr. Széchenyi főszolgabíró megköszönvén a megtiszteltetést, készséggel felajánlotta támogatását és az elnökséget elfogadta. A küldöttség az elnöki állás elfogadására Nikolits Endre községi jegyzőt, míg a főparancsnokira Trenka Kálmán és az alparancsnokira Milics János tb. szolgabírákat kérte fel. Mindannyian a felajánlott tisztségeket elfogadták.

— **Tenyészállatok beszerzése.** A földművelésügyi miniszter legutóbb elvi határozatként kimondotta, hogy a legelő közbiratokosságok nem kötelezhetők a közhasználatu tenyészapaállatok beszerzésére, mivel ezen kötelezettség elsősorban mindenkor a községet, mint erkölcsi testületet terheli.

— **Fizetéképtelenségek Titelen.** Fleck J. Imre titeli terménykereskedő 44 000 korona tartozással s Pompéry testvérek ottani rövidáru-cég fizetéképtelenek lettek.

— **Elveszett.** Macskovics Miklós, eskeriai lakos a városban elvesztette 500 koronát tartalmazó pénzestarcáját. Elveszett egy arany karikagyűrű is.

— **Tolvaj kereskedőség.** Egy szerencsétlen fiatalember tévedt a bün útjára. Hogy szenvedélyeit kielégíthesse, lopásra vetemedett. Kenyeretadó gazdát lopta. A szerencsétlent Ifkovics Ferencnek hívják s Szilassy Károly, s Bauer Jozefa kereskedőket lopta meg. Napernyőt, cőrnát, csipkét szallagot lopott, s a lopott tárgyakat értékesítette. Több lopott tárgyat a házkutatásnál megtaláltak nála.

Legolcsoőbb és legjobb

A „TERÉZIA“ LEVÉLPAPIR

szép Ivori színben, tükör sima felületű, kellemes írás.

50 duplex boríték és 50 levélpapír diszes dobozban 1.40 fillér

HEUMANN MÓR papirkereskedésében Szabadkán.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A szabadkai kir. törvényszék által a következő ügyek tüzetek ki főtárgyalásra:
 Julius hó 28 án: Engler Hermanné vétkes bukás vétsége.

Jó hírnév

és a fogyasztó közönség helyes ízlésére vall, hogy pezsgőnk rohamosan terjed és nagy keresletnek örvend.

KAPHATÓ: 256-59-33

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

I.

A szentpétervári Saint-Serge templomban sietve oltogatták el a gyertyákat, jól lehet a lakodalmis vendégek még sem ülhetek fel valamennyien hintóikba; de hát semmisen tűnik el gyorsabban, az ilyen megrendelt kivilágításoknál. Mintha csak sekrestyés, ministrans figyelmeztetni akarnának az esküvő örömeinek röpké voltára.

A fiatal pár már messze járt; elsőnek indulva el, a lakodalmi hintó elé fogott telvérek gyors üggetésben hagyták el a lakodalmis menetet. A hercegi lak küszöbén, hiven a hagyományokhoz, az anya szerepét viselő, kiválasztott nő fogadta az új házasságokat. Tízéves, kisdudnokájának segédletével, aki arannyal és drágakövekkel gazdagon ékített ikont (szentszobor) tartott karjai között, rájuk adta a nélkülözhetetlen áldást, s aranytácán a termékenység jelvényeivel, kenyérral és sóval kínálta meg őket. Az ünnepély hősei ezután beléptek lakosztályaikba és Saramirof herceg fiatal feleségével, körülbelül egy órafolyást magára maradhathott.

A nő egészen fiatal volt. Szőke, üde, szép, becézgetésre teremtett nő.
 — Végre az enyém vagy, Irén! szólalt meg boldogan a férj.

A kis feleség félénk bolgosággal mosolygott. A férj már a tintóban ezernyi, édes zavaba ejtő dolgot suttogott neki, de itthon, a férj otthonában... hát csakugyan való, hogy a férj otthona az ő otthonává is lett? Egész arcát elöntötte a pir; de mielőtt felelhetett volna, az előcsarnokból selyem ruhák suhogása, a sarkantyuk pengése halatszott be. Az új pár megjelent az első terem ajtajában, hogy vendégeiket fogadják.

Fényes lak, méltó a történelmi névhez, melyet viselt. A Saramiroffok régi nemesi családtagjai, óriási ősi vagyontulajdonosai voltak. Miképpen szánta magát a család utolsó

sarja arra, hogy egy kis igénytelen, szegény, és ha szép is de ügyetlen, a nemes kisasszonyok kazani nevelőintézetéből csak az imént kikerült lányt vegyen el? Ha legalább Szentpéterváron nevelték volna! De nem! A vidéken, a legfélreesebb vidéken! Ez a vakmerő Saramiroff még arra is vetemedett, hogy kiaknázva a nagyhercegnek, Borisznak, aki mellett hadsegéd volt, barátságát, feleségének nővérét, Kleopatrá, a cárné udvarhölgyévé nevezette ki! Vannak emberek, akik semmitől sem riadnak vissza.

— Epen mert semmitől sem tartanak, érnek el mindent, szólalt meg egy nyikorgó hang Barussief grófné mögött, aki a lépcsőkön feljövet hangosan gondolkodott.

A grófné megfordult: régi ellensége, Tredine lépegetett mögötte. A nő könyvedén vállat vont, nem lévén szokása, hogy a bizalmasokat felbátorítsa. Unnepi ruhába ül tözött alakok, suhogó, habzó selymek, megbecsülhetetlen értékű csipkék tömege, gyémánt halmaz a férfiak mellén s a nők hajában egyaránt, barátok, ellenségek, mindaz, ami elmaradhatatlan az esküvőről, hullámozott be a fényesen kivilágított, délszaki növényekkel gazdagon díszített terembe.

Szavak, üdvözlések, mosolyok, leplezett és leplezetlen inceskedések, a keresett udvariasság mondatai, pirulásra készítő célzások, mindez a hivatalos, senkit meg nem esaló illemben burkolódzva és minden oly hangon elmondva, hogy lehetetlen megkülömböztetni a bók végét a guny kezdetétől, szóval a felszentelt terem nagy és ragyogó társaságának rendes kiséréte Szentpétervárot, Miklós cár uralkodása alatt: ilyen volt Saramiroff herceg házasságának fogadtatása.

Boris nagyherceg is megjelent néhány percre. Emezek helyeselték, amazok bírálhatták megjelenését és egy órával távozása után a pompás lak elhagyatott volt. Egyedül Baktófné és unokahuga Kleopatra késlekedtek az új hercegné mellett.

(Folyt. köv.)

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezentul is megrendelőimnek teljes bizalmát és meglegedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínerre személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

papi és polgári szabó.

195-80

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 — K.-ért, színtűgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamgarnit stb. stb. gyári áron küld a mint megfizethető és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legelőcsébb Árak. Örökös választék.

Mintához, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

NŐI FELSŐRUHA VARRÓ ÉS SZABÁSZATI TANFOLYAM.

Alulírott ez uton is értesítem a tisztelt szülőket, hogy **1908. évi szeptember hó 1-én kezdődő — 10 havi tartamu — Szabadkán, IV. kör, Mátyás-utca 46-ik szám alatti lakásomon**

női felsőruha varró és szabásati tanfolyamot

tartok az alábbi feltételek mellett:

1. A tanfolyam kezdete 1908. évi szeptember hó 1-én leendő és tart 1909. évi június hó 30-ig, melynek megszakítás nélkül való elvégzése kötelező.

2. Beiratkozni lehet a tanfolyamra 1908. évi augusztus hó 20-tól kezdve lakásomon naponta délelőtt 8-10 óráig és délután 4-6 óráig.

3. A tandíj 120 korona, melynek fele a beiratkozás alkalmával, másik fele 1909. évi február hó 1-én fizetendő. Azon növendék, aki a tanfolyam első két hónapján át résztvevett a tanfolyamon, a második félévi tandíjat az esetben is megfizetni köteles, ha a tanfolyamról — igazolt betegség esetét kivéve — elmarad.

4. A növendékek a női ruha varrás, díszítés és szabásban gyakorlati teljes kiképzést nyernek, s alulírott a tanfolyam végén alkalmat fog nyújtani a szülők és érdeklődőknek arra, hogy a növendékek kiképzéséről meggyőződjenek.

5. A tandíj a 10 hónapi tanfolyam minden hétköznapján délelőtt 8-11 óráig és délután 2-4 óráig tart.

A mélyen tisztelt szülők és gyámok nagyra becsült érdeklődését és támogatását kéri

Szabadkán, 1908. július hó 7-én

465-15-2

őzv. Kammerer Félixné.

Rétay és Benedek

oltáregyleti szállítók

egyházi műiparintézete

Budapest, IV. ker., Váci-utca 59.

Miseruhák, zászlók, lobogók, oltárfelszerelvények, csillárok, keresztúti és oltárképek, valamint mindennemű templom- és kápolna-berendezések előállítására.

Műintézetünk vállalkozik a templomok teljes belső megújítására, stilszerű kifestésére, az oltárok stb. renoválására és aranyozására kedvező feltételek mellett.

Készít stilszerű oltárokat, szószékeket, gyónószékeket és domborművű stációképeket.

Árjegyzéket, költségvetést, mintákat és tervrajzokat készséggel küldünk. 261-27

1664/1908. végreh. szám.

473-1-1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszéknek 1907. évi Sp. 778/1 számú végzése következtében a „Budapesti Kereskedelmi Takarékos és Hitelszövetkezet” javára Bihari Jakab ellen 211 korona 21 fillér s jár. erejéig 1907. évi március hó 27-én foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1460 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: hintó és szán nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a szabadkai kir. járásbíró-ság 1908. évi V. 478/6 számú végzése folytán 211 korona 21 fillér tőkekövetelés, ennek 1907. évi március hó 5. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen korona fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szabadkán, I. kör, Varga-féle ház leendő megtartására **1908. évi július hó 31-ik napjának délelőtti 8 1/2 órája** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szabadkán, 1908. évi június hó 31. napján.

Vigh Aladár,
kir. bír. végrehajtó.

Figyelmeztetjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy a világhírű eredeti

SINGER varrógépek

csakis a cégünkkel ellátott saját gyári raktárainkban kaphatók minden nagyobb városban.

o Határozott gyári árak részletfizetésre. o

Singer Co.

varrógép-részvénytársaság Szabadka, 470-5-2

Hus-piac, Deák-utca és Teréz-tér sarkán.

Tisztességes képviselők és pénzbeszedők vidékre felvételnek.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bécák 100 lappal, számozva és fűzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglírat nélkül 100 darabonként 30 filléért kap-
::: hatók a :::

Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat

mint szövetkezetenél IV., Rákóczi-utca 20.

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia
orgona- és harmonium-gyár
PÉCS.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnymatú (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú harmoniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Alapított 1867. évben. 245-29

Légnymatú és electro berendezések.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és díszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszerre szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-esatornázást, betonirozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSŐVEK.

Keramit és metlachi lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

szemben.

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, viztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-8 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSŐVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

VAKOLATI KÖPÖR.

Figyelem!

Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbe venni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalkozókról

hiteltudósítást

(információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég- és élet-

biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hirlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

íratni,

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekklamálása végett felülvizsgálatni kíván és végül

pénzbeszedéseket

(inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító intézet

törvényszékieleg bejegyzett céghez

VII. kör, Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben,

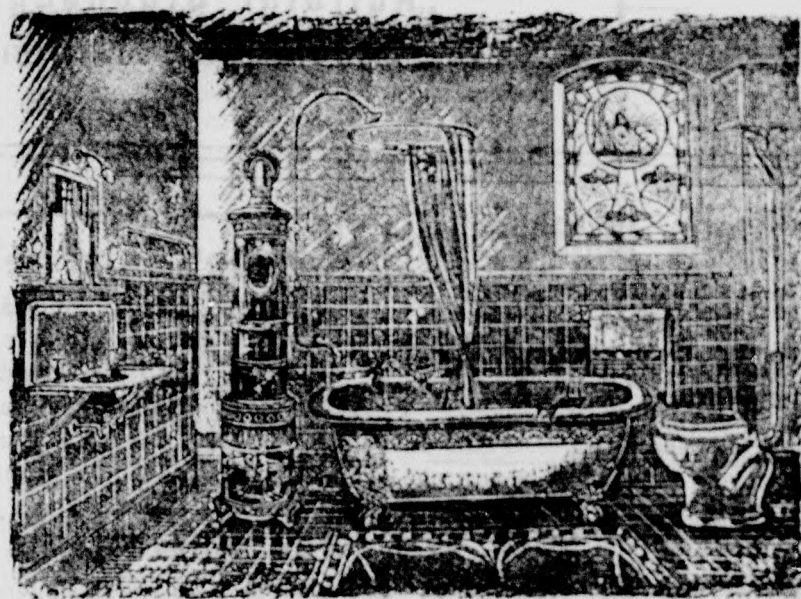
:: (Tulajdonos: Malusev Sándor) ::

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete

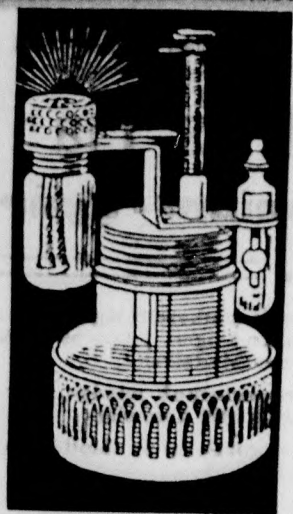
SZABADKÁN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. Gyári árak.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

Világszabadalom!

„Viktoria” villamos öngyújtó készülék! Disze minden asztalnak! Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát!

Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A beleváló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

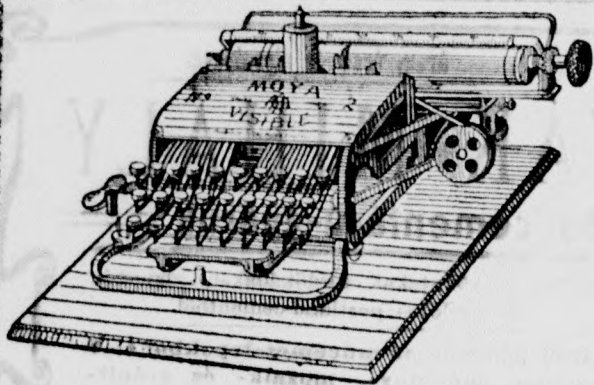
Elegáns nikkelezett kivitelben 8 koronáért utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

459-36-6

Budapest, VII., Dembinszky-utca 28-ik szám.

Kapható: Szabadkán csak Mayerhof látszerésznel Fötéren.

Már nem drága az írógép!

»Moya« elsőrendű írógép csak 200 korona,

csekély részletfizetésre 20%-kal drágább. Látható írás, erős billentyűkkel, a legfinomabb angol acélból. Az angol ipar remeke. Mindenki egy napi gyakorlat után feltűnő gyorsan ír rajta. Irodáknak, hivataloknak, kereskedőknek stb. nélkülözhetetlen.

Kivánatra utazóink által eredetileg bemutatjuk. Kezelése egyszerű. Nem romlik. Három évi jótállás.

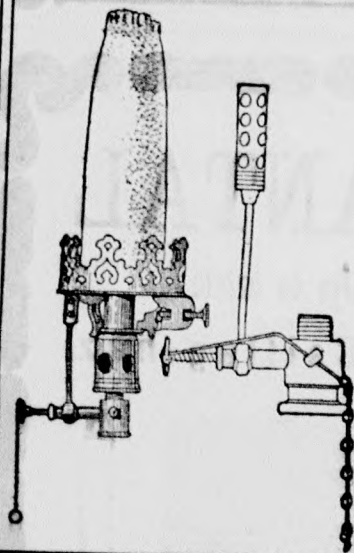
„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

írógép-osztálya

Budapest, VII., Dembinszky-utca 28-ik szám.

460-36-6

A gázlángok magától gyuladnak!

FIDIBUS villamos gázöngyújtó, mely a korona (Brenner) alá lesz srófolva és a kiálló gomb megnyomása, vagy magas helyen a lánc meghúzása által azonnal gyújt. Óriási előnye, hogy nem a láng felett van, így a készülék nem ég ki soha, mert a gyújtó része a gyújtás után hideg marad.

Esztergályozott rézből 2.50 korona utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., Dembinszky-utca 28-ik szám.

Hat darab vételnél bérmentve.

461-36-6

A városi tüzoltó laktanyával szemben 446-30-17

SAROK TELEK

szabad kézből

ELADÓ.

Bővebb értesítést IV. kör, Juranics-utca 233. szám alatt.

Kereset bárki részére!

Házi munkások keresetnek gyors kötőgépeinken való kötésre.

Távolság nem határoz, mi eladjuk a kötött munkát. 180-37

Thos. H. Whittick és Tsa

Prága, Franzens-Kai No 6-708.

1087/908. m. sz.

467-2-2

Árlejtési hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város 13186/908. sz. alatti határozata alapján közhírré teszem, hogy a város belterületén és Sándor külterületén levő iskolák és óvodák nyári tatarozásának, meszelésének és tisztogatásának vállalatba adása céljából folyó évi július hó 26-án vasárnap délelőtt 10 órakor a közművelődési ügyosztály hivatalos helyiségében zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni, ahol is a zárt ajánlatok a mondott óráig átadandók.

Biztosíték 130 korona.

Bővebb felvilágosítás a hivatalos órák alatt a városi mérnöki hivatalban nyerhető, ahol is ajánlati minták kaphatók.

Szabadka, 1908. július hó 12.

Gáli Adolf,
városi építész-mérnök.

Izzadás ellen

Láb-, kéz-, hónalj-

Artalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, büzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely 1 kor. Egy kis tégely 60 fillér.

Reform-kenőcs.

Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszerárában Szabadkán.

416-38

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.